

Możliwości dla MŚP zapewniane przez **Europejski Fundusz Obronny**

© Unia Europejska, 2018

Zdjęcia: © Shutterstock

Zdjęcia na str. 13: © Antycip Simulation 2018

Ponowne wykorzystanie dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Ponowne wykorzystanie dokumentów Komisji reguluje decyzja 2011/833/UE (Dz.U. L 330 z 14.12.2011, s. 39).

Wykorzystywanie lub powielanie zdjęć i innych materiałów, co do których UE nie przysługują prawa autorskie, wymaga bezpośredniej zgody właściciela praw.

Spis treści

Europejski Fundusz Obronny – wyzwania	4
Jak działa Europejski Fundusz Obronny	6
Finansowanie badań	8
Działanie przygotowawcze w zakresie badań nad obronnością – program roboczy 2018	10
Wnioski o dotacje w ramach działania przygotowawczego w zakresie badań nad obronnością	10
Analiza przypadku: MŚP przygotowują się do realizacji wielostronnego projektu partnerskiego	12
Rozwijanie zdolności obronnych	16
MŚP a Europejski program rozwoju przemysłu obronnego	16
Więcej informacji	18

Europejski Fundusz Obronny – wyzwania

Potrzeby Europy w zakresie obronności i bezpieczeństwa kształtują się w zmiennym kontekście geopolitycznym. Niestabilna sytuacja w sąsiadujących ze sobą regionach i coraz większe zagrożenia związane z cyberprzestępczością i atakami hybrydowymi stwarzają potrzebę opracowania nowego podejścia. Aby zareagować na rozwój wydarzeń i przejąć większą odpowiedzialność za ochronę obywateli, w 2017 roku przywódcy 27 państw członkowskich, a także Rada Europejska, Parlament Europejski oraz Komisja Europejska wspólnie zapowiedziały większy wkład w zbiorowe bezpieczeństwo i obronność.

W tym celu Komisja Europejska stworzyła **Europejski Fundusz Obronny (EDF)**, którego celem jest zachęcenie państw członkowskich do współpracy w zakresie obronności. Środki funduszu są podzielone na dwie części. Pierwsza z nich jest przeznaczona na dotacje na **wspólne projekty badawcze** w zakresie technologii i produktów obronnych, aby zapewnić wojsku dostęp do najnowszych technologii. Projekty są w pełni finansowane z budżetu UE. Druga część funduszu jest przewidziana na współfinansowanie **wspólnych projektów związanych z rozwojem sprzętu obronnego**, uzupełniając w ten sposób wkład poszczególnych państw.

Oprócz umocnienia autonomii strategicznej UE oczekuje się, że EDF zwiększy konkurencyjność i zdolność do innowacji europejskiego przemysłu obronnego. EDF będzie podstawowym czynnikiem umożliwiającym **opracowywanie najnowocześniejszych technologii** i rozwiązań sprzętowych, które są w stanie sprostać obecnym i przyszłym potrzebom Europy. Aby umożliwić realizację założeń, fundusz będzie służył do wspierania współpracy i nawiązywania relacji pomiędzy uczestnikami europejskiego łańcuch dostaw w sektorze obronności.

Do udziału w EDF będą aktywnie zachęcane małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) – zarówno te mające udokumentowane doświadczenie w sektorze obronnym, jak i te jeszcze w nim nieobecne. Powodzenie projektów EDF będzie w przypadku mniejszych firm zależało od ich zdolności do innowacji podczas opracowywania nowych produktów i usług, a nie ich doświadczenia w tym sektorze. Swój wkład w przedsięwzięcie mogą mieć MŚP z wielu branż – zarówno lotniczej czy tekstylnej, jak i chemicznej czy elektronicznej.

MŚP biorące udział w EDF mogą liczyć na wiele korzyści. Większość projektów będzie wymagać stałego, długoterminowego zaangażowania ze strony firm. Będą one miały okazję do poznania nowych partnerów z sektora prywatnego i publicznego, co stworzy okazje do nawiązania nowych kontaktów oraz relacji służbowych, które będą utrzymywane po zakończeniu prac nad projektem. Ponieważ celem EDF jest stymulowanie **innowacji w sektorze obronności**, MŚP będą przyczyniać się do rozwoju najnowocześniejszych technologii, a efekty ich prac będą mogły zostać później użyte do rozwoju nowych produktów dla innych klientów.

Zadaniem niniejszej broszury jest zwiększenie świadomości na temat EDF oraz możliwości dla MŚP, zwłaszcza w kwestiach związanych z finansowaniem tych europejskich projektów badawczych w zakresie obronności, które są już w fazie realizacji. Przedstawiono w niej również nowy program przemysłowy, którego zamierzeniem jest finansowanie rozwoju innowacyjnych rozwiązań sprzętowych i technologii z myślą o przyszłych potrzebach obronnych Europy.

Jak działa Europejski Fundusz Obronny

EDF został utworzony w czerwcu 2017 roku i zapewnia dwa sposoby finansowania projektów.

Podczas okresu testowego w latach 2017–2020 wspólne projekty badawcze są wspierane w ramach **działania przygotowawczego w zakresie badań nad obronnością (PADR)**, którego budżet na lata 2017–2019 wynosi 90 milionów euro, zaś z myślą o rozwijaniu sprzętu i technologii ustanowiono **Europejski program rozwoju przemysłu obronnego (EDIDP)**, którego budżet na lata 2019–2020 wynosi 500 milionów euro.

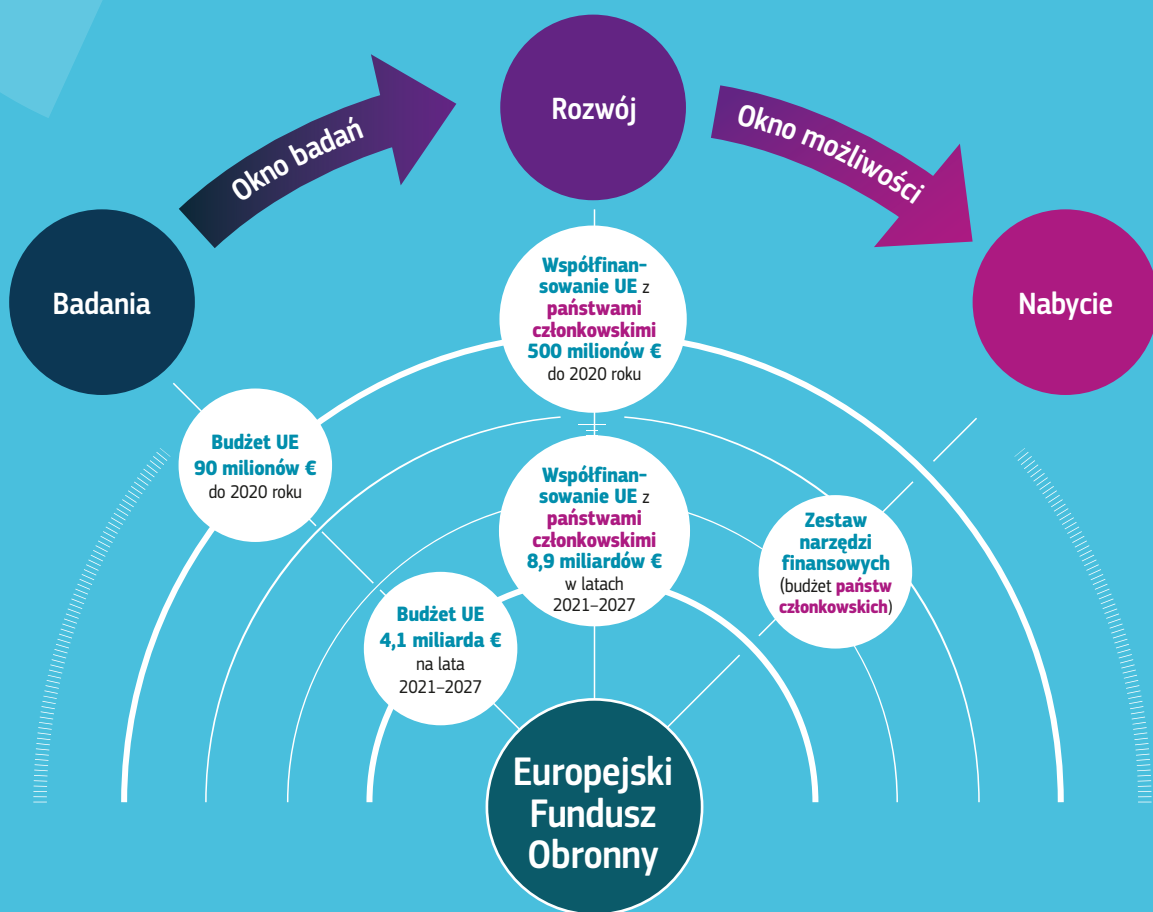
Na lata 2021–2027 Komisja Europejska zaproponowała budżet 13 miliardów euro, z czego 4,1 miliarda przeznaczono na projekty badawcze, a 8,9 miliarda na rozwój zdolności obronnych. W najbliższych miesiącach Parlament Europejski i Rada Europejska rozpatrzą tę propozycję.

Celem EDF jest koordynowanie, uzupełnianie i intensyfikacja krajowych inwestycji w badania i rozwój w zakresie obronności. Fundusz powinien ułatwić państwom członkowskim skuteczniejsze dysponowanie środkami poprzez ograniczenie dublujących się prac. Łączenie zasobów pomoże krajom osiągać lepszą jakość w stosunku do kosztów, a także pobudzi rozwój technologii i zdolności, który ze względu na koszty jest niemożliwy do samodzielnego osiągnięcia przez poszczególne państwa członkowskie.

Fundusz finansuje projekty oparte na współpracy transgranicznej wybrane po opublikowaniu zaproszeń do składania wniosków opartych na priorytetach ustalonych z państwami członkowskimi. Uczestnikami mogą być MŚP oraz większe firmy, ministerstwa obrony narodowej, instytuty badawcze oraz uczelnie wyższe. Aby uzyskać finansowanie z EDF, w projekt muszą być zaangażowane co najmniej trzy organizacje z przynajmniej trzech różnych państw członkowskich¹. Prawdopodobnie zgłaszane będą jednak projekty dużych konsorcjów z uwagi na konieczność wykazania umiejętności współpracy w zakresie zdolności obronnych i związanych z tym programów. Jeden z obecnie realizowanych projektów jest nadzorowany przez 16 dużych firm przemysłowych, 14 MŚP, siedem uczelni wyższych i instytutów badawczych oraz pięć ministerstw obrony narodowej, co łącznie daje 42 partnerów z 15 krajów UE.

Opracowywanie najnowocześniejszych technologii i rozwiązań sprzętowych w zakresie obronności nie jest sprawą łatwą i wymaga długotrwałego zaangażowania. Fundusz został ustrukturyzowany z myślą o zapewnieniu **wsparcia przez cały cykl badawczo-rozwojowy**. Oprócz realizacji projektów badawczych Fundusz będzie wspierał również rozwijanie i testowanie prototypów, co pozwoli zapewnić większe prawdopodobieństwo wcielenia efektów prac w życie. Przykładowo jeden z pierwszych projektów finansowanych przez EDF jest poświęcony udoskonalaniu pancerzy osobistych dla żołnierzy. Efekt takich badań może być wykorzystywany przez wiele sił zbrojnych w całej Europie.

Komisja Europejska przygotowuje również zestaw **narzędzi finansowych**, który może uwzględniać doradztwo w kwestiach redukcji kosztów, przygotowanie szablonów warunków i porozumień ramowych oraz porady w zakresie struktur własności, co będzie stanowić wsparcie dla państw członkowskich planujących wspólny zakup opracowanych rozwiązań sprzętowych lub technologicznych.

13 miliardów € na lata 2021–2027

Finansowanie badań

W ramach **działania przygotowawczego w zakresie badań nad obronnością (PADR)** oferowane będą w pełni finansowane przez EDF dotacje na wspólne projekty badawcze w zakresie technologii i produktów obronnych. Celem jest opracowywanie innowacji w wielu obszarach – od elektroniki i odzieży po szyfrowanie oprogramowania i robotykę.

Konsorcjum **PYTHIA**¹ było pierwszym podmiotem, który otrzymał dotację w ramach PADR na projekt dążący do identyfikacji kluczowych trendów w technologiach obronnych. Pozostałe cztery projekty, na które przyznano dotację w ramach PADR, to: Ocean2020² którego celem jest rozwój współpracy załogowych i bezzałogowych systemów w celu usprawnienia nadzoru akwenów morskich; ACAMSII, którego założeniem jest opracowywanie kamuflażu adaptacyjnego; Vestlife, którego celem jest opracowanie ultralekkiego pancerza osobistego; oraz Gossra³, którego celem jest poprawa kompatybilności złożonych systemów noszonych przez żołnierzy, takich jak czujniki czy okulary cyfrowe.

Projekt **Vestlife**⁴ jest poświęcony badaniom nad ultralekkim, modularnym i kuloodpornym pancerzem dla żołnierzy. Celem tej inicjatywy o budżecie 2,4 mln EUR jest opracowanie odzieży, która zapewnia skuteczną ochronę, a zarazem jest lekka, elastyczna i wygodna. Konsorcjum jest kierowane przez organizację *Asociación de Investigación de la Industria Textil (AITEK)* i obejmuje pięciu dodatkowych uczestników z pięciu krajów, w tym instytuty badawcze i firmy specjalizujące się w technologiach materiałowych.

W ramach projektu ACAMSII⁵ prowadzone są prace nad kamuflażem adaptacyjnym dla żołnierzy. Projekt ma budżet 2,6 mln EUR i jest realizowany przez siedmiu partnerów z sześciu krajów. Konsorcjum jest kierowane przez szwedzki instytut Totalförsvarets Forskningsinstitut (FOI) i obejmuje centra badawcze oraz firmy specjalizujące się w materiałach tekstylnych, technologiach lotniczych i systemach obronnych. Celem projektu ACAMSII jest wykorzystanie technologii maskujących w odzieży kamuflującej, aby chronić żołnierzy przed czujnikami działającymi w wielu zakresach fal i utrudnić wykrywanie przez radary oraz urządzenia emitujące bliską, krótkofalową i termalną podczerwień. Ograniczenie zakresów wykrywalności zapewni żołnierzom lepszą ochronę podczas działań wojskowych. Prace nad nowym ubiorem będą odbywać się w ścisłej współpracy z użytkownikami końcowymi z sektora wojskowego.

¹ <http://pythia-project.eng.it/about-the-project>

² https://www.eda.europa.eu/docs/default-source/projects/padr-ocean2020-projectweb_2018-05.pdf

³ https://www.eda.europa.eu/docs/default-source/projects/padr-gossra-projectweb_v2.pdf

⁴ <http://vestlife-project.eu>

⁵ <https://www.eda.europa.eu/docs/default-source/projects/padr-acamsii-projectweb-final.pdf>

Działanie przygotowawcze w zakresie badań nad obronnością – program roboczy 2018

Program roboczy w zakresie badań nad obronnością na rok 2018, w ramach którego wystosowano zaproszenia do składania wniosków, obejmuje:

- > technologie elektroniczne do zastosowań obronnych,
- > badania nad efektem laserowym o wysokiej mocy,
- > planowanie strategiczne i technologiczne w celu rozwiązania krytycznych problemów związanych z obronnością.

Zakłada się, że dotacje na projekty z 2018 roku zostaną przyznane do końca roku.

Następny program roboczy PADR i zaproszenia do składania wniosków przewidywane są na początek 2019 roku.

Wnioski o dotacje w ramach działania przygotowawczego w zakresie badań nad obronnością

Najnowsze informacje dotyczące **programu roboczego PADR**⁶, a także zaproszenia do składania wniosków znajdują się w **portalu Komisji Europejskiej (DG Badania naukowe i innowacje)** dla uczestników. Można tam znaleźć również szczegółowe informacje o tym, jak ubiegać się o dotacje, jak zarządzać projektami i do kogo zwrócić się o wsparcie.

Na zlecenie Komisji Europejskiej zaproszeniami do składania wniosków i ich wdrażaniem zarządza **Europejska Agencja Obrony (EDA)**. Terminy dni informacyjnych i giełd kooperacyjnych zostały opublikowane w witrynie EDA.

MŚP mogą kierować pytania dotyczące programu PADR **poprzez dostępny w witrynie Europejskiej sieci regionów związanych z obronnością formularz „Question about EDF” (Pytanie dotyczące EDF)**⁷. W witrynie tej publikowane są również najnowsze informacje dotyczące EDF oraz tego, jak sieć integruje regiony i klastry oraz umożliwia im dostęp do unijnych dotacji.

Alternatywnym źródłem informacji na temat zaproszeń do składania wniosków o dotacje z funduszu EDF może być **Enterprise Europe Network**. MŚP mogą zapoznać się z informacjami udostępnionymi dla ich grupy sektorów lub przejść do sekcji **Aeronautics, Space and Dual Use Technologies** (Przemysł lotniczy, kosmiczny i technologii podwójnego zastosowania).

⁶ <https://www.eda.europa.eu/what-we-do/activities/activities-search/preparatory-action-for-defence-research>

⁷ <https://www.endr.eu/question-about-edf>

Video No. 5213

000008.8888000000

MŚP przygotowują się do realizacji wielostronnego projektu partnerskiego

Analiza przypadku

Antycip Simulation SAS to jedno z siedmiu MŚP pracujących nad realizowanym w ramach programu PADR projektem OCEAN2020⁸, którego celem jest poprawa nadzoru akwenów morskich i efektywności misji wojskowych na morzu. Dzięki otrzymanej z funduszu EDF dotacji w wysokości 35 milionów euro projekt dążyć będzie do poprawy obrazu sytuacji na morzu poprzez wdrożenie do floty dronów oraz bezzałogowych łodzi podwodnych.

Firma dostarcza aplikacje i programy do **wirtualnych symulacji oraz projektorów i wyświetlacze**. Rolą firmy jest ułatwianie symulowania i testowania zastosowań i opracowań, zanim zostaną przekazane do dalszego rozwijania w rzeczywistych warunkach.

Jak wyjaśnia Frank Reynolds, menedżer ds. marketingu na obszar Europy w firmie Antycip Simulation: „W przypadku tak dużego i złożonego projektu niezwykle ważne jest korzystanie z symulacji komputerowych z uwagi na konieczność testowania i wdrażania wielu elementów”.

Według niego duże inicjatywy takie jak OCEAN2020 oferują MŚP wspaniałe możliwości. „Wielkie projekty z udziałem licznych partnerów cechują się złożonymi łańcuchami dostaw, co nierzadko wymaga wąskiego doświadczenia typowego dla mniejszych firm – czasami chodzi o nisze, w których specjalizują się bardzo mali gracze”.

Choć dla niektórych MŚP perspektywa pracy nad dużym projektem może być na początku przerażająca, mogą one liczyć na wiele korzyści – pod warunkiem, że poświęcą swoje zasoby i wykażą wystarczającą elastyczność w kwestii budżetów i programów roboczych.

Jak twierdzi Frank Reynolds: „Prace nad dużymi projektami często ruszają pełną parą dopiero po pewnym czasie, ale ich zaletą jest długoterminowość – przykładowo OCEAN2020 będzie realizowany przez trzy lata. To świetna wiadomość w kontekście planowania działalności biznesowej, ponieważ przez cały ten czas ma się stać źródło przychodów”.

⁸ https://www.eda.europa.eu/docs/default-source/projects/padr-ocean2020-projectweb_2018-05.pdf

Praca w wielkich konsorcjach zapewnia również MŚP korzyści niematerialne. Udział różnorodnego i licznego grona organizacji stwarza naturalne możliwości nawiązywania kontaktów. Partnerzy projektowi mogą być na przykład źródłem informacji o planowanych przetargach i innych możliwościach biznesowych.

Ponadto pomyślna realizacja projektu korzystnie wpływa na reputację wszystkich uczestników prac.

Ciężka praca i zaangażowanie, które są wymagane w przypadku prac nad dużymi projektami, mogą także pomóc mniejszym firmom w tworzeniu innowacji i rozwijaniu działalności. **„Wiedzę uzyskaną podczas prac nad projektem OCEAN2020 będzie można wykorzystać do opracowywania nowych produktów i usług, które możemy następnie wprowadzić na rynek”** – dodaje Frank Reynolds.

Rozwijanie zdolności obronnych

Oczekuje się, że **Europejski program rozwoju przemysłu obronnego (EDIDP)** zacznie działać na początku 2019 roku, gdy wystosowane zostaną pierwsze zaproszenia do składania wniosków.

Inicjatywa powstała, aby zwiększyć konkurencyjność, wydajność i zdolność do innowacji europejskiego przemysłu obronnego, stymulować i wykorzystywać współpracę między przedsiębiorstwami a państwami członkowskim UE w zakresie rozwijania technologii obronnych oraz zachęcać do lepszego wykorzystywania badań nad rozwiązaniami obronnymi.

Obszary, w których możliwe jest wsparcie w ramach EDIDP, to między innymi: **prowadzenie studiów wykonalności; projektowanie i testowanie produktów; rozwijanie prototypów sprzętu i technologii; kwalifikacje i certyfikacje.**

Dotacje będą przyznawane na zasadzie współfinansowania. W przypadku tworzenia prototypów możliwe będzie pokrycie 20 % kosztów. Jeśli zaś chodzi o przeprowadzanie studiów wykonalności, projektowanie, testowanie, kwalifikacje i certyfikacje – nawet do 100 %. Oprócz tego wyznaczono stałą stawkę 25 % na pokrycie kosztów pośrednich.

MŚP a Europejski program rozwoju przemysłu obronnego

Jednym z najważniejszych celów EDF jest promowanie transgranicznego uczestnictwa MŚP. Faworyzowane będą oferty projektowe przedkładane przez konsorcja zrzeszające MŚP. W przypadku udziału MŚP oferowane będzie również wyższe finansowanie. Ponadto co najmniej 10 % budżetu w ramach programu będzie przeznaczane na rzecz transgranicznego uczestnictwa MŚP.

EDIDP będzie realizowany zgodnie z programem prac podzielonym na obszary zdefiniowane przy udziale państw członkowskich. Stworzona zostanie także kategoria projektów poświęcona MŚP. Program prac EDIDP zostanie wdrożony pod koniec 2018 roku, jednak **MŚP już teraz mogą kontaktować się z Ministerstwem Obrony Narodowej w celu zgłoszenia swojego zainteresowania.**

Więcej informacji

Informacje na temat europejskiej polityki w zakresie przemysłu obronnego w witrynie DG Rynek wewnętrzny, przemysł, przedsiębiorczość i MŚP:

ec.europa.eu/growth/sectors/defence/industrial-policy_pl

Europejski Fundusz Obronny – często zadawane pytania:

europa.eu/rapid/press-release_MEMO-17-1476_en.htm

Europejska sieć regionów związanych z obronnością:

www.endr.eu/

Portal Komisji Europejskiej (DG Badania naukowe i innowacje) dla

ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/home.html

Wprowadzenie do funduszy europejskich w witrynie EDA:

eda.europa.eu/what-we-do/our-current-priorities/eu-funding-gateway

Enterprise Europe Network:

een.ec.europa.eu/

Enterprise Europe Network – lokalne osoby do kontaktu:

een.ec.europa.eu/about/branches

Rozporządzenie unijne ustanawiające EDIDP:

eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?uri=CELEX:32018R1092

